

H. N. P. Vilandt

Ribe Vesterå ved Skibbroen

Læge

Hans Nissen Petersen Vilandt (1839-1917)

Anerkendt og dygtig

H. N. P. Vilandt er født i Gram som søn af forpagteren af Gram Slotsmølle. Efter studentereksamen fra Haderslev Latinskole i 1859 bestod han medicinsk kandidateksamen fra København Universitet. Under studiet deltog Vilandt som underlæge i felttoget i 1864. Her blev hans nationale følelse vakt.

Under skolegangen på latinskolen kom digteren Edvard Lembcke engang ind i klassen, og for første gang blev sangen "Vort modersmål er dejligt" sunget, skrevet til en folkevisemelodi.

Efter at være blevet færdig som læge slog H. N. P. Vilandt sig i 1869 ned i Ribe som praktiserende læge. Han blev hurtigt anerkendt som en dygtig læge, der specialiserede sig i øjensygdomme og havde patienter både nord og syd for den daværende grænse. Vilandt var ved siden af sin praksis også læge på amtssygehuset i Ribe.

Elskede naturen

I årene efter tabet af Slesvig var Vilandt med i arbejdet for indvindingen af uopdyrket land under mottoet "Hvad udad tabes, skal indad indes". Dette gav sig synlige tegn i en aktiv deltagelse i beplantningen af de indlandsklitter, egnen havde en del af, og sammen med gæstgiver Thomas H. Puggaard og apoteker Niels P. Th. Lind var han initiativtager til Tradsborg Plantage på ca. 110 tdr. land syd for Ribe.

Mindesten i Kongenshus Mindepark

I Kongenshus Mindepark ved Viborg, hvor man hædrer folk, der har gjort noget for hedeopdyrkningen, er der rejst en sten for de tre.

Viland var også initiativtager til Tange Skov øst for Ribe, lige som han var aktiv i skabelsen af Påbøl Plantage øst for Ølgod.

Vilandt elskede at færdes i naturen, hvad enten det var som jæger eller på botaniske ekskursioner. Han var også interesseret i skibsfart og fiskeri. Når kaptajner på de skibe, der byggedes på Fanø eller indkøbtes for at sejle under dansk flag, henvendte sig til Vilandt om støtte til foretagendet, gik de næsten aldrig forgæves.

Hans Nissen Petersen Vilandt blev gift med Sophie Elisabet, f. Kolthoff, med hvem han fik 10 børn. Familien boede i Skibbroen 29, som var opført i 1852 og ejet af bomuldsfabrikant Christian Giørtz. Det var den første villa i Ribe. Huset, som er fredet, skal

efter sigende være opført efter et engelsk forbillede af en bygning, som lå ved bredden af Themsen.

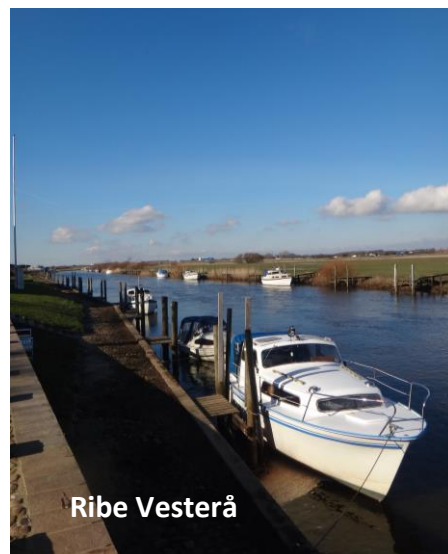
Ribe Vesterå

Den nære placering ved åen har sikkert givet Vilandt interesse for fiskeri i Ribe Vesterå, der er navnet på strækningen af Ribe Å fra Skibbroen til Kammerlusen. I hvert fald køber han i 1888 fiskeretten til Vesteråen. Han udnyttede retten ved blandt andet at fiske med net, der spændtes fra bred til bred. Fiskeriet blev udført af en ansat, som hed Hans Jørgen.

I 1902 ønskede mølle ejer P. Hübsmann Vilandts ret til at spærre vandløbet prøvet ved retten, men da Vilandt kunne bevise, at han havde en særlig hjemmel dertil, vandt han sagen.

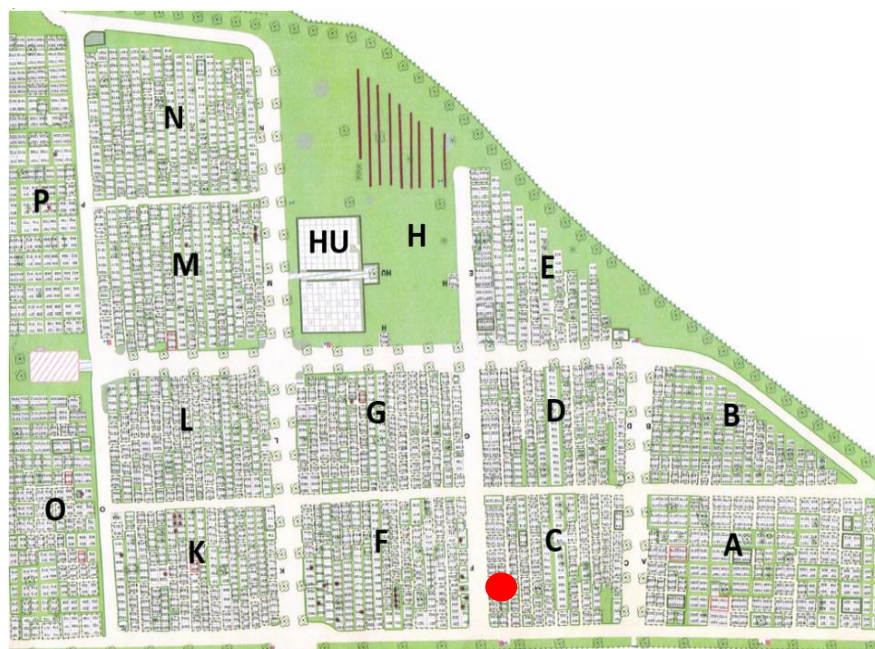
Fiskeretten i Ribe Vesterå tilhørte oprindeligt kongen og hørte under Riberhus Slot. I 1721 skøder Kong Frederik d. 4. retten til slotsbefalingsmand Calneien. Efter 30 år bliver retten overdraget til det Mathurinske Legat, der bestyredes af stiftsøvrigheden i Ribe. Hans Vilandts arvinger ejer retten frem til 1925, hvor de sælger den til sagfører J. Ehlers, København. Efter sagfører Ehlers død i 1928 sælges fiskeretten til Marius Mikkelsen, hvis efterkommer, Gert Mikkelsen, havde fiskeretten frem til 2007. Da solgte han den del af fiskeretten, der omhandler fiskeri med net, til staten. Fiskeretten i øvrigt, herunder stangfiskeri, tilhører stadig Gert Mikkelsen, der gennem "Konsortiet Ribe Vesterå" sælger fiskekort til

lystfiskere .

Der må ikke længere fiskes efter havørred eller laks med garn eller andet spærrende redskab.

Hans Niels Petersen Vilandt døde i 1917 og blev med stor deltagelse begravet fra Ribe Domkirke, hvor stiftsprovst Olesen forestod begravelsen.

Gravsgade

Fortællingen om H. N. P. Vilandt er fortalt af Ribe Kirkegårdes Fortællegruppe. Historien om fiskeretten i Ribe Vesterå med hjælp fra fisker Gert Mikkelsen.

● Her findes Sophie Elisabeth og H. N. P. Vilandt gravsted på Ribe Gamle Kirkegård

**RIBE
KIRKEGÅRDE**